

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נמ.

עין משפט גר מצוה

קרב א מיי פיי מהל מלכס הליט: ב [מיי] ספ:

18) כצ"י ובע"י איתא אמר ר"י (ט) ועי' תוספות חגיגה יג. ד"ה אין מוסרין. 19) וברכות נו. פסקים ע"ז. 20) ד"ק לת. ע"ז ג. 21) [נפיל טו.] 1) ק"ס אע"י 2) נ"ל ולבני מת. 3) [נעיל טו.] 4) ק"ס אע"י נמשכ. 5) [וע"פ חס' יצמות סא. ד"ה אין.]

תורה אור השלם

- 1. תורה צוה לנו משה מורה קהלות יעקב: דברים לג ד ושמות את חקתי זאת משפטי אשר יעשה אתם האדם ודי בהם אני ויקרא יח ה
- 2. אף בשר בנפשו דמו לא תאכל: כראשית ט ד רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הדברים יב כג

גילוי הש"ס

גמ' עובר כוכבים שעוסק בתורה. ע"י מתיב דף יג ע"פ חס' ד"ה אין:

הנהגות הגר"א

[א] גמ' רק חזק לבלתי אכל הדם זה אבר מן החי כי הדם הוא הנפש נמחק:

מוסף רש"י

זה אבר מן החי. כלומר כל זמן שנפשו דמו לא תאכל הנפש. נפשו דמו בעוד נפשו בו [בראשית ט ד] בעוד שהוא הבשר נפשו היא דמו. לא תאכל הנפש [דע"ל טו].

והא דינין קוס עשה. משפט הוא וקא חשיב: ומשני קוס עשה ושז אל העשה הוא. קוס עשה משפט ושז ואל תעשה עול אפילו אינו מלוה לעשות משפט והוא יושב ונטל מוחר הוא שלא לעשות עול ולא הרת לא תעשו עול (ויקרא יט) אינה קוס עשה והנטל מלוה תעשה עול אכל אזהרת לא תשבות על כרחיך אינה אלא קוס עשה: מורשה לנו. ולא להס ואיכא משום גזל כדמפרש: מורשה מאורסה. אמוראי איכא דרשאי זהו גזי עס הארץ צפרק אלו עוברין צפסקים (דף מע:) מיגול קא גול לה. והא קא חשיב גזל וכן נערה המאורסה דהא כלל גילוי עריות הוא: האדם. ר"מ דלית ליה אתם קרוין אדם ולא עובדי כוכבים קרוין אדם ור"ש היא דרש לה צמסכת יצמות (דף סא):

בשבע מצוה דידהו. עוסקין בהלכות אותן שבע מצוה להיות בקיאין בהן: **בשר.** צעוד נפשו קיימת לא תאכלו וזה אבר מן החי. ודמו לדרשא אחרינא למשרי אבר מן החי דשרשס כדלקמן בשמעתין: **כיוולא בדבר אמה אומר.** שאף ישראל חוזרו על דם מן החי בסיני ומשום חיות. ורבי חנינא קאמר לה: **כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר כו'** כלומר לא תאכל הדם הנזכר בראש המקרא צעוד הנפש עם הבשר: **ורצנן הוא.** קסמך דם לאזהרת אבר מן החי לא למכרי משום חיות סמכ' אלא למיסר דם הקזה שהנפש יולאה בו משום דם הוא דסמכייה דלא תימנא אזהרת דם גזי וצחנת מצפרין ומלאך כתיב (דברים ט) דם שחיטה הוא דלוי דם אכל דם הקזה לא הוי דם להכי אקשייה לאבר מן החי מה אבר מן החי אסור מחמת אסורו אף דם מן החי מוחרה עולה משום דם וצלבד שיהא דם הנפש אכל דם הקזה שאין הנפש יולאה בו אינו קרוי דם אכל אסור חיות לא נזכר בו ולא בשום דם ובכריתות (דף כג) מפרש איהו דם הקזה שהנפש יולאה בו מטיפה המשחרת ואיך משהוא מתחיל ללאת שמור: **נמה לי למכס.** אבר מן החי בסיני וצנני נח אטו ישראל משום דקבלו תורה ילאו מכלל מנו' הראשוני בשלמא עבודת כוכבים וגילוי עריות בסיני נמילתייהו נשנית לפי שלא פרש כ"כ צנני נח על אלו עריות ו' עושנן עליהם וכן בעריות לפרש עושנן אלא אבר מן החי למה לי לאהדורי: **לוא ולוא נאמרה.** כדמפרש לקמן מדנשנית עבודת כוכבים וגילוי עריות בסיני ואשכחן דאיעגש עובדי כוכבים עלייהו אף לאחר מתן תורה כדכתיב (דברים יח) לא ימנא כך מעביר צנו ובתו וגו' ובגלל התועבות האלה וכן בעריות (ויקרא יח) כי את כל התועבות האל שמע מיניה כי יהייב קודשא צריך הוא תורה לישראל לא שקלינהו להנך מצני נח ודקיימי להו קיימי וכל שלא נשנית בסיני נאמר לישראל ולא לצני נח מסיני ואיך אע"ג דעד

אל"ף האדם. פרש"י ולית ליה לר"מ אתם קרוין אדם וקשה דצ"ק דכריתות (דף י) פטור סך משמן המשחה לעובד כוכבים ומשמע דהוי טעמא משום דכתי' על בשר אדם לא יסך אתם קרוין אדם מיהו מצינו למימר דטעמא משום דכל שיסנו צסק יסנו צכל יסך וכל שאינו צסק אינו צכל יסך וי"ס דגרסי הכא רבי ירמיה ור"מ מפרש דיש חילוק בין אדם להאדם (כי אדם רצונו ע"ד היתרון לאדם המעולה ומעוטר בתורת ה') מדע דלא מייתי צפרק דהא על יצמתו (יצמות דף סא. ושם) מדכתיב במצרים כל האדם והצבהמה (שמות ט)

והא דקאמר הכא כהנים לויס ישראל' לא נאמר ה"ק לא נאמר אדם דלישתמע כהנים לויס ישראל' וה"ר משולם פ"י דוקא גזי פורענות קורא אותם אדם דאין ראוי לכתוב סס ישראל אכל גזי האדם וחי זהם ה"ל למכתב כהנים לויס ישראל' כמו שרגיל צכל מקום כדכתיב (ויקרא כא) אמור אל הכהנים (במדבר יח) ואל הלוים תדבר (שמות יד) דבר אל בני ישראל והכי איתא במדרש ויכולו מה אקוב לא קבה אל שלא הזכיר שמו על פורענות אדם כי יהיה צעור צעור נגע זרעמ כי תהיה צאדם ולא בישראל אלה יעמדו לצרך את העם וגזי פורענות אלה יעמדו על הקלה והא דפרץ התם מהנך קראי אף ע"ג דעובדי כוכבים נמי קרויים אדם מ"מ פריך שפיר כיון שמכנה גזי פורענות את ישראל צאדם היכא דלא איירי אלא בעובדי כוכבים לא היה לו לקרותם אדם" אף דם מן החי. ולרצנן אבר מן החי וקשה דתנא דלעיל (דף י) (דדריש) דניל אבר מן החי מאכל תאכל ולא מוקי האי קרא אלא למישרי שרשס כדמפקא לקמן מי שדמו חלוק מצפרו:

ורבנן ההוא אדם הקוה. צפרק גיד הנשה (חולין קג) מוקי לה דאבר מן החי נהוג בין צממאס בין צטהורי' והכא דמוקים לה לדם הקזה כמ"ד התם (דף ק) אינו נוהג אלא צטהורי: **נאמר** לבני נח. עובד כוכבים שצנת לא שייך כאן דישראל הוהרו לשבות:

איבא מידעם ד"ישראל' שרי. דבדר שהוא מלוה לישראל לא אמרינן הדי העובד כוכבים שצנת חייב ולישראל מלוה אף על גב דבשני צצנת אין מלוה לישראל מ"מ יש עליו מצוה צצנת שצנת ועל העובדים דעובד כוכבים חייב לישראל פטור אע"ג דפטור מ"מ לא שרי מיהו קשה דאמרינן צפרק צן סורר ומורה (לקמן דף עב:) ילא ראשו אין נוגעין בו דאין דוחין נפש מפני נפש אכל קודם

שלא ראשו החי פושטת ידה וחתמתו לאצריס ומוילאה כדי להגיל את אמו וכה"ג בעובד כוכבים אסור כיון שהוהרו על העובדים וי"ל דהא נמי בישראל מלוה כדי להגיל ואפשר דאפילו בעובד כוכבים שרי: והא סיני נכטו עליה מדלא הדר תנייה בסיני כדאיתא בעבודת כוכבים וצנני נח הוי דאסורי ולא לישראל ומשני ליכא מידי דלישראל שרי ולעובדי כוכבים אסור שכשילאו מכלל צני נח להתקדש ילאו ולא להקל עליהם ולוה ולא ליכא למימר דא"כ אמאי אצני נח בעובדי כוכבים הילכך על כרחיך אזהרת אלה נשנית צנני נח ונאמר לישראל ולא לצני נח אזהרת צנני נח ולא נשנית בסיני אלא גיד הנשה: **ואליבא דרבי יהודה.** דאמר צפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאסר גיד הנשה שהיו צנני נח קודם מתן תורה ורבנן פליגי ואמרו בסיני נאמר ולא להס אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה צמקוס המעשה על העמיד לדע מלחה טעם נאסר להס ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר צנני נח דהא צני ישראל כתיב [בראשית לג]. והא דקאמר הכא דאומות העומדות באיסורין צנני נח לעולם הוצרך לשנותן בסיני לאו משום דאי לא אהדרנייהו הוה אמינא נגמר נגיד הנשה דלא נשנית ולישראל נאמר ולא לצנני נח דמשה ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל ובעוד שהיו צנני נח נמי להס נאסר ולא לאחריים אלא מדאתני עבודת כוכבים הוה גמרינן להו: **ואשכחן דאיעגוש עובדי כוכבים עלייהו.** שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימנא כך מעביר צנו ובתו באש: **אדרבה מדלא נשנית בסיני איתא לבני נח נאמרה.** לבני נח נאסר דהוה אלא משצלו לכלל לישראל: **והרי יפס אומר.** שאסורה להס כדאמר לעיל (דף י) לאו צני יבוש ניגהו. לא נתנה אבר לצנו כי אם לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: **משום דלאו צני מחילה ניגהו.** לא הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול בעיניהם שעוברין על מדתן שרחמנין הו ומוחלין על דבר קל אכל צני נח אכריס הם:

והרי

